

ABBs Pensjonskasse - Årsberetning 2019.pdf

Signers:

Name	Method	Date
Morstad, Pål	BANKID	2020-04-02 15:21 GMT+2
Åsmund Paulsen	One-Time-Password	2020-04-02 15:32 GMT+2
Hamre, Kjell Arne	BANKID	2020-04-02 16:05 GMT+2
Munthe-Kaas, Petter	BANKID_MOBILE	2020-04-02 16:07 GMT+2
Lysén, Magnus Kristoffer	BANKID	2020-04-03 08:26 GMT+2
Nilsen, Pål Magnus	BANKID	2020-04-03 08:33 GMT+2
Svensen, Nina Rita Brekken	BANKID_MOBILE	2020-04-03 10:18 GMT+2
Osmundsen, Torgunn	BANKID_MOBILE	2020-04-07 09:37 GMT+2
Wold-Hansen, Kari	BANKID	2020-04-07 10:03 GMT+2

This document package contains:

- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
9E8EEC6122084DEAAAA3E8AC3B378EE9

THE SIGNED DOCUMENT FOLLOWS ON THE NEXT PAGE >

ÅRSBERETNING 2019 ABBs PENSJONSKASSE

ABBs Pensjonskasse ble etablert 1. januar 1990 og er registrert som «egen juridisk enhet» i Brønnøysundregisteret. Pensjonskassen er opprettet av ABB Holding AS for å forvalte pensjonsordninger for ansatte og pensjonister i ABB Holding AS med datterselskaper som beskrevet i de til enhver tid gjeldende avtaler. Regelverket for pensjonsordningene er fastsatt gjennom særskilt avtale mellom pensjonskassen og konsernforetakene.

ABBs Pensjonskasse skal yte alderspensjon, uførepensjon og etterlattepensjon til pensjonskassens medlemmer, pensjonister, samt ansatte og fratrådte medlemmer med utstedte fripoliserettigheter.

ABBs Pensjonskasse utøver sin virksomhet i ABB's lokaler på Fornebu. Pensjonskassens virksomhet og økonomiske forhold holdes atskilt fra foretakets virksomhet og hefter ikke for foretakets forpliktelser. Pensjonskassen står under tilsyn av Finanstilsynet.

Pensjonskassen har ingen ansatte. Daglig ledelse, økonomi/regnskap og pensjonsutbetaling er tjenester som blir levert av ansatte i ABB AS. De ansatte som betjener pensjonskassen er underlagt ABB's HMS og likestillingsprogram. Rapportering hva gjelder sykefravær, skader eller oppfølging blir ivaretatt i samsvar med konsernets IA-avtale (Inkluderende Arbeidsliv). Daglig ajourhold blir fulgt opp gjennom en avtale med Storebrand Pensjonstjenester AS. Pensjonskassen har ikke virksomhet som forurensar det ytre miljø.

Pr. 01.10.2016 tas det ikke opp nye medlemmer for alderspensjonsopptjening i ABBs Pensjonskasse som følge av at ABB gikk over til innskuddspensjon for alle ansatte født i 1960 eller senere og nyansatte. Dette innebar at opptjening av alderspensjonsrettigheter for alle aktive medlemmer i pensjonskassen født i 1960 eller senere ble bragt til opphør. Ansatte (aktive medlemmer) født i 1959 eller tidligere viderefører sin opptjening av alderspensjon i ABBs Pensjonskasse basert den pensjonsordning som gjaldt for ABB sine ansatte pr. 30. september 2016. Øvrige medlemmer, dvs syke og pensjonister viderefører sitt medlemskap upåvirket av endringene som ble gjennomført pr. 01.10.2016.

Pensjonskassen utbetaler alderspensjon til 1.282 alderspensjonister, herav 107 medlemmer som har startet uttak av fleksibel alderspensjon før 67 år. I tillegg utbetaler Pensjonskassen uførepensjon til 108 medlemmer, etterlatte pensjon til 748 medlemmer og barnepensjon til 2 medlemmer.

Medlemmer av ABBs Pensjonskasse som meldes ut som følge av fratredelse får sin fripolise ivaretatt i pensjonskassen. Pr. 31.12.19 har ABBs Pensjonskasse ansvar for 2.755 fripoliseinnehavere

STYRET OG ADMINISTRASJON

Styret i ABBs pensjonskasse har i 2019 hatt følgende sammensetning:

Valgt av og blant medlemmene:	Kjell-Arne Hamre	Magnus Kristoffer Lysen
	Nina Svensen	Pål Magnus Nilsen
Oppnevnt av bedriften:	Kari Wold-Hansen	Petter Munthe-Kaas
	Pål Morstad	Gøran Salomonsen
	Åsmund Paulsen (eksternt styremedlem)	

Pål Morstad har gjennom året vært styrets leder. Frode Onarheim er daglig leder for Pensjonskassen. Line Buset gjennom en avtale med Mercer (Norge) AS er ansvarshavende aktuar. Revisjonsselskapet Ernst & Young er oppnevnt som revisor for pensjonskassen.

Styret bekrefter at forutsetning om fortsatt drift er til stede og at regnskapet er avlagt i tråd med denne forutsetningen, jfr. Regnskapslovens § 3-3 og § 4-5.

Korona virusets påvirkninger på finansmarkedene har ført til kraftig fall i aksjemarkeder og store utslag på rentesiden. De usikre markedsutsiktene og konsekvensene dette kan ha for pensjonskassens risikobærende evne innebærer at styret har maksimert årets overskuddsdisponering til tilleggsavsetninger. Utover dette er det ikke inntruffet forhold etter balansedagen som har vesentlig påvirkning på årsregnskapet eller Pensjonskassens fremtidige stilling.

MØTER OG SAKER TIL BEHANDLING

Styret for ABBs Pensjonskasse har avholdt 4 møter i 2019 og ett styreseminar. Av saker som styret har behandlet kan nevnes:

- Regnskap og årsberetning for 2018
- Overordnet strategi, Forsikringsstrategi og Investeringspolicy for pensjonskassen.
- Løpende oppfølging av kapitalforvaltningen og risikoeksponeringen gjennom året.
- Pensjonsregulering for 2019
- Løpende uføresøknader
- Analyse av pensjonskassens risikobærende evne hensyntatt svingningsrisiko på aktiva og passiva siden (ALM)
- Internkontroll
- Pensjonskassens reassuransebehov

ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskapet for 2019 er ført i henhold til gjeldende regnskapslovgivning med tilhørende forskrifter.

Pensjonskassens samlede midler er fordelt mellom kollektivporteføljen (kundemidler) og selskapsporteføljen (pensjonskassens midler). Midlene har gjennom 2019 vært underlagt felles forvaltning i samsvar med investeringspolicy vedtatt av pensjonskassens styre.

Kommentarer til teknisk regnskap (kundemidler)

Bokførte premieinntekter for 2019 utgjorde 91,1 MNOK. Beløpet inkluderer årlig terminpremie og premieavregning knyttet til lønnsregulering, engangspremie for årets pensjonsregulering, avsetning til administrasjonsreserve, oppbygging av lineær premiereserveavsetning, rentegarantipremie, fortjenestelement, risikopremier og administrasjonskostnader.

Netto finansinntekter utgjorde 287,8 MNOK, inkludert en ikke realisert verdiendring i investeringer på 177,0 MNOK.

Kursreguleringsfondet har gjennom 2019 økt fra 358,0 MNOK til 535,0 MNOK. Utbetalte pensjoner utgjorde 101,9 MNOK. Premiereserveavsetning for årets endringer av pensjonsforpliktelser utgjorde 14,5 MNOK. Pensjonskassens premiefond er godskrevet med en garantert renteavkastning på 1,0 MNOK. Totale driftskostnader utgjorde 9,8 MNOK.

Resultat av teknisk regnskap utgjør 33,1 MNOK. Det er overført 35,4 MNOK til tilleggsavsetninger, 0,9 MNOK til premiefond, 2,8 MNOK til pensjonistenes overskuddsfond og 2,1 MNOK til fripoliser.

Kommentar til ikke teknisk regnskap (selskapsmidler)

Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen gjennom 2019 utgjorde 44,3 MNOK. Selskapsporteføljens andel av forvaltningskostnader og rente på ansvarlig lån utgjorde 0,9 MNOK. Resultat av ikke teknisk regnskap utgjorde 43,4 MNOK.

Årsresultat

Årets resultat etter disponeringer og skatt er beregnet til 65,7 MNOK. Det er overført 2,2 MNOK til risikoutjevningfondet og 63,5 MNOK til annen opptjent egenkapital.

Avkastning 2019

ABBs Pensjonskasse oppnådde en bokført avkastning på 4,12 % basert på modifisert Dietz formel. Verdijustert avkastning basert på samme forutsetninger utgjorde 9,8%.

Forvaltningskapital

Pensjonskassens styre og administrasjon prioriterer å følge opp kapitalforvaltningen både med hensyn på risikostyring og alternative plasseringer i markedet.

Styret har utnevnt et investeringsråd som kontrollerer og følger opp forvaltningen i samsvar med mandat gitt av styret. Forvaltningsresultatet og løpende risikoeksponering følges opp gjennom månedlige rapporter til styret. Rapporten er basert på fastsatte rapporteringskrav og omfatter den samlede aktiva allokering.

Totale eiendeler i pensjonskassen utgjorde ved utgangen av året 3.582,7 MNOK og fordeler seg med 3.144,6 MNOK i kollektivporteføljen og 438,1 MNOK i selskapsporteføljen.

ABBs Pensjonskasse plasserer midler i nasjonale og internasjonale finansmarkeder. Pensjonskassens aktiva allokering per 31.12.2019 fordeler seg på følgende aktiva klasser:

Aktivaallokering			
Verdipapirer		Markedsverdi	
		MNOK	i %
Aksjer		797,7	22,3
	Norske aksjer	75,1	2,1
	Globale aksjer*	722,6	20,2
Pengemarked		170,5	4,8
Omløpsobligasjoner		2217,7	62,0
	Norske omløpsobligasjoner	934,7	26,1
	Globale omløpsobligasjoner	1283	35,9
	High Yield Obligasjoner		0,0
Anleggsobligasjoner		38,4	1,1
Eiendom		350,6	9,8
Sum portefølje		3574,9	100,0

*Inkl. finansiell derivat (11,2)

FINANSIELL OG FORSIKRINGSTEKNISK RISIKO

ABBs Pensjonskasse har gjennom 2019 hatt forvaltningsavtale med DNB Kapitalforvaltning for en diskresjonær forvaltning av plasseringer foretatt i det norske penge- og obligasjonsmarkedet. Pensjonskassens øvrige midler er plassert i norske og globale aksjefond, norske eiendomsfond, globale rentefond og globale high yield fond. Plasseringene foretas og følges opp i samsvar med den til enhver tid gjeldende Investeringspolicy vedtatt av pensjonskassens styre.

Årets resultat tilskrives god avkastning innen globale aksjer, globale omløpsobligasjoner og eiendom. Ved inngangen av 2019 var aksjeandelen på 20,3%, mens den ved utgangen av 2019 var 22,3%,

Aksjeåret 2019 var et meget bra år. Alle større aksjemarkeder hadde betydelig oppgang og den amerikanske indeksen S&P 500 steg 28,9%. En forklaring på oppgangen var et fallende globalt rentenivå som førte til at aksjemarkedet ble sett som et relativt mer attraktivt sted å investere. Markedene var preget av frykten for handelskrig mellom USA og Kina, men uroligheten rundt dette viste seg å være kortvarige. Norske aksjer gjorde det relativt dårlig sammenlignet med globale markeder. Fondsindeksen på Oslo Børs steg 19,2% i 2019. Den dårligere relative avkastningen skyldtes i stor grad at energiaksjer som utgjør en stor del av Oslo Børs var blant de sektorene som gjorde det dårligst i 2019.

Utviklingen i rentemarkedet har vært forskjellig i Norge og utlandet. I løpet av 2019 hevet Norges bank styringsrenten tre ganger. Sentralbanken i USA valgte å gjøre det motsatte og valgte å senke styringsrenten tre ganger, blant annet etter påtrykk fra den amerikanske presidenten. Dette var med å gjøre 2019 til et godt år for globale renter og den brede globale renteindeksen Barclays Global Aggregate steg 7,1%.

Pensjonskassen er gjennom sin aktiva allokering eksponert ovenfor nasjonale og internasjonale endringer i aksjekurser, rentenivå og valutakurser. Styret har besluttet å beskytte pensjonskassens plasseringer i det globale markedet mot valutarisiko. Gjennom 2019 er størstedelen av den globale aksjeporteføljen valutasikret gjennom fond og rullerende valutakontrakter i amerikanske dollar, euro, yen, britiske pund og sveitser franc. Ved rullering av valutakontraktene har pensjonskassen realisert en netto gevinst på 0,4 MNOK. Pensjonskassens investeringer i globale rentefond gjøres i valutasikret NOK-klasse.

Pensjonskassen premiereserve pr. 31.12.19 er basert på premietariff K2013 og tilpasset utføretariff som reflekterer pensjonskassens risikoeksponering. Kollektivporteføljens risikoresultatet for 2019 er på 4,1 MNOK. Resultatet består av et underskudd på -4,3 MNOK vedr. dødelighetsrisiko relatert til etterlatte pensjonering, et overskudd på 5,3 MNOK knyttet til uførerisiko og et overskudd på 3,0 MNOK knyttet til opplevelsesrisiko. Risikoresultatet for uførepensjon etter tjenestepensjonsloven uten overskuddsdeling var positivt med 1 MNOK, og dette overskuddet tilordnes selskapskapitalen.

ABBs Pensjonskasse søkte Finanstilsynet om å benytte deler av resultatet for 2017 til å redusere grunnlagsrenten. For kollektivkontraktene ble det søkt om å benytte 10,9 MNOK. Finanstilsynet gav samtykke til dette 10.07.2018, gitt at 20% av oppreserveringen dekkes av pensjonskassens egenkapital. Pensjonskassen har hatt en klage til behandling hos Finanstilsynet vedrørende kravet om 20% egenkapitalfinansiering av kollektivkontraktenes oppreservering. Pensjonskassen har i 2019 valgt å akseptere kravet og har i forbindelse med årsoppgjøret 2019 overført 2,2 MNOK fra egenkapitalen til premiefondet og POF.

Det har blitt foretatt flere endringer av selskapsstrukturen i løpet av 2019. ABB Power Grids Norway AS ble utskilt fra ABB AS pr 01.11.2019. I den forbindelse ble det utstedt om lag 50 fripoliser, i henhold til gjeldende tariff, med en tilhørende tilleggspremie på 5 MNOK. ABB

Electrification Norway AS ble utskilt fra ABB AS med tilbakevirkende kraft fra 01.01.2019. Utskillelsen utgjør om lag 25% av midlene i ABB AS. ABB Electrification Norway AS viderefører ytelsespensjonsordning i ABBs Pensjonskasse. Videre ble alle aktive og pensjonister tilknyttet ABB Holding AS flyttet til ABB AS pr 31.12.2019 slik at pensjonskassen ved utgangen av 2019 kun har to aktive medlemsforetak, ABB AS og ABB Electrification Norway AS.

Pensjonskassens finansielle risikoeksponering har gjennom året vært tilfredsstillende. Soliditet og risikobærende evne både hva gjelder forsikringsteknisk og finansiell risikoeksponering er tilpasset gjeldende rammebetingelser.

Pensjonskassens forsikringstekniske avsetning vurderes å være tilfredsstillende og i samsvar med gjeldende regelverk ved utgangen av 2019. Den forsikringstekniske risiko følges opp av pensjonskassens ansvarshavende aktuar. Pensjonskassens soliditetssituasjon gjennom 2019 har vært tilfredsstillende og i samsvar med gjeldende solvenskrav som kvartalsvis rapporteres til Finanstilsynet. Solvenskapitaldekningen, beregnet i samsvar med Finanstilsynets krav pr.31.12.19, er på 195%. Videre er solvensmarginkapitalen i prosent av solvensmarginkravet pr 31.12.2019 på 397%.

Pensjonskassens utfordringer ved inngangen til 2020 er knyttet til forventning om et fortsatt lavt rentenivå i Norge og Europa, tendenser til økt rentenivå på lange renter i USA og et usikkert aksjemarked. Dette skyldes fortsatt svak vekst i Europa, lave oljepriser og reduserte vekst forventninger til Kina.

Starten av 2020 har vært preget av en ekstraordinær hendelse i form av utbruddet av coronavirus som har utviklet seg til en verdensomspennende pandemi. Dette har påvirket både personell som av beredskapsgrunner jobber hjemmefra og de finansielle markedene i form av fallende aksjemarkeder og en fallende rentekurve. Pensjonskassen har utført beregninger på hvordan utviklingen i finansmarkedet påvirket pensjonskassens risikosituasjon. Beregninger som er gjort bekrefter at risikosituasjonen fremdeles er tilfredsstillende.

Styret legger til grunn at pensjonskassens risikobærende evne og aktiva allokering ved inngangen til 2020 skal ha potensiale til å generere en bokført avkastning, som sannsynlig vil finansiere årlig rentegarantiforpliktelse. Dette forutsatt at finansmarkedene utvikler seg mot et mer normalisert nivå.

Billingstad, 17. mars 2020,

Pål Morstad
(Styrets leder)

Torgunn Osmundsen

Kari Wold-Hansen

Petter Munthe-Kaas

Magnus Kristoffer Lysen

Kjell-Arne Hamre

Nina Svensen

Pål M. Nilsen

Åsmund Paulsen

Frode Onarheim
(Daglig leder)

ABBs Pensjonkasse - Årsregnskap 2019.pdf

Signers:

Name	Method	Date
Morstad, Pål	BANKID	2020-04-02 15:47 GMT+2
Hamre, Kjell Arne	BANKID	2020-04-02 16:05 GMT+2
Munthe-Kaas, Petter	BANKID_MOBILE	2020-04-02 16:04 GMT+2
Lysén, Magnus Kristoffer	BANKID	2020-04-03 08:27 GMT+2
Nilsen, Pål Magnus	BANKID	2020-04-03 08:34 GMT+2
Svensen, Nina Rita Brekken	BANKID_MOBILE	2020-04-03 10:17 GMT+2
Åsmund Paulsen	One-Time-Password	2020-04-06 10:43 GMT+2
Osmundsen, Torgunn	BANKID_MOBILE	2020-04-07 09:35 GMT+2
Wold-Hansen, Kari	BANKID	2020-04-07 10:02 GMT+2

This document package contains:

- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BF30CF31A6954AA596C62F62F06C2A23

THE SIGNED DOCUMENT FOLLOWS ON THE NEXT PAGE >

ABBs Pensjonskasse

Resultatregnskap		Regnskap pr. 31.12.2019	Regnskap pr. 31.12.2018
	Note		
TEKNISK REGNSKAP			
1. Premieinntekter			
1.1 Forfalte premier, brutto		91 102 059	82 649 053
1.2 Avgitte gjenforsikringspremier	12	-97 500	-87 458
1.3 Overføring av premiereserve fra andre forsikringselskaper/pensjonsforetak	10	0	79 975
Sum premieinntekter for egen regning		91 004 559	82 641 570
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		34 224 702	33 921 120
2.4 Verdiendringer på investeringer	11	177 035 098	-98 698 175
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		76 510 431	51 668 119
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		287 770 231	-13 108 936
5. Pensjoner			
5.1 Utbetalte pensjoner mv.		-101 900 202	-99 464 499
5.2 Overføring av premiereserve og tilleggsavsetninger til andre forsikringselskaper/pensjonsforetak	10	0	0
Sum pensjoner		-101 900 202	-99 464 499
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
6.1 Endring i premiereserve	9	-14 527 456	-12 394 394
6.2 Endring i tilleggsavsetninger	9	-35 443 182	-7 948 838
6.3 Endring i kursreguleringsfond	9,11	-177 035 098	98 698 175
6.4 Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner	8,9	-1 105 296	-1 017 592
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		-228 111 032	77 337 351
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser			
8.1 Overskudd på avkastningsresultatet		-3 763 010	-3 263 805
8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		-2 046 081	-1 660 995
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser		-5 809 091	-4 924 800
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1 Forvaltningskostnader	17	-3 118 265	-3 375 076
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	17,21	-6 705 926	-7 411 454
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-9 824 191	-10 786 530
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader			
11. Resultat av teknisk regnskap		33 130 274	31 694 156
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		4 643 671	4 128 203
12.4 Verdiendringer på investeringer	11	29 276 243	-2 139 830
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		10 381 078	6 288 014
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		44 300 992	8 276 387
13. Andre inntekter		0	-103
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
14.1 Forvaltningskostnader	17	-423 092	-410 747
14.2 Andre kostnader - rente ansvarlig lån	13	-467 406	-530 184
Sum Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		-890 498	-940 931
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap		43 410 494	7 335 353
16. Resultat før skattekostnad		76 540 768	39 029 509
17. Skattekostnader	15	-10 829 728	116 790
18. Resultat før andre inntekter og kostnader		65 711 040	39 146 299
19. Andre inntekter og kostnader		0	0
20. TOTALRESULTAT		65 711 040	39 146 299

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BF30CF31A6954AA596C62F62F06C2A23

ABBs Pensjonskasse

Balanse		Regnskap pr. 31.12.2019	Regnskap pr. 31.12.2018
EIENDELER			
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
	Note		
2. Investeringer			
2.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
2.3.1 Investeringer som holdes til forfall	3	4 609 876	4 171 289
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	4,6	136 479 114	109 952 138
2.4.2 Rentebærende verdipapirer	5,6	283 650 142	245 050 557
2.4.3 Utlån og fordringer inkl. bankinnskudd		2 642 396	1 032 774
2.4.4 Finansielle derivater	21	1 327 702	0
Sum investeringer		428 709 230	360 206 758
3. Fordringer			
3.1 Fordringer knyttet til premieinntekter		0	0
3.2 Andre fordringer		1 485 245	1 498 216
Sum fordringer		1 485 245	1 498 216
4. Andre eiendeler			
4.2 Kasse, bank	7	7 905 520	7 859 011
Sum andre eiendeler		7 905 520	7 859 011
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		438 099 995	369 563 985
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
6. Investeringer i kollektivporteføljen			
6.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
6.3.1 Investeringer som holdes til forfall	3	33 814 129	34 199 404
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	4,6	1 001 094 715	901 471 433
6.4.2 Rentebærende verdipapirer	5,6	2 080 616 214	2 009 111 246
6.4.3 Utlån og fordringer inkl. bankinnskudd		19 382 366	8 467 472
6.4.4 Finansielle derivater	21	9 738 896	0
Sum investeringer i kollektivporteføljen		3 144 646 320	2 953 249 555
Sum eiendeler i kundeporteføljene		3 144 646 320	2 953 249 555
SUM EIENDELER		3 582 746 315	3 322 813 540

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BF30CF31A6954AA596C62F62F06C2A23

Balanse		Regnskap pr. 31.12.2019	Regnskap pr. 31.12.2018
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE			
10. Innskutt egenkapital		50 166 482	50 166 482
11. Opptjent egenkapital			
11.1 Risikoutjevningsfond		5 581 459	3 391 580
11.2 Annen opptjent egenkapital	14	342 584 541	279 063 379
Sum opptjent egenkapital		348 166 000	282 454 959
12. Ansvarlig lånekapital mv.			
12.1 Evigvarende ansvarlig lånekapital	13,14	13 750 000	13 750 000
Sum ansvarlig lånekapital mv.		13 750 000	13 750 000
13. Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
13.1 Premiereserve	9	2 481 385 775	2 464 023 190
13.2 Tilleggsavsetninger	9	114 710 859	80 025 329
13.3 Kursreguleringsfond	9,11	535 042 316	358 007 218
13.4 Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	8,9	17 881 507	53 920 152
Sum forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpliktelser		3 149 020 457	2 955 975 889
15. Avsetninger for forpliktelser			
15.2 Forpliktelser ved skatt			
15.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt	15	10 312 399	3 257 101
15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	15	7 305 266	6 686 874
Sum avsetninger for forpliktelser		17 617 665	9 943 975
16. Forpliktelser			
16.1 Finansielle derivater	20	0	6 338 859
16.3 Andre forpliktelser		1 338 005	870 599
Sum forpliktelser		1 338 005	7 209 458
17. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		2 687 706	3 312 777
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE		3 582 746 315	3 322 813 540
POSTER UTENOM BALANSEN			
18. Betingede forpliktelser		0	0

Fornebu den 17. mars 2020

Pål Morstad (styrets leder)	Torgunn Osmundsen	Kari Wold-Hansen	Petter Munthe-Kaas
Kjell-Arne Hamre	Nina Svensen	Magus Kristoffer Lysen	Pål Magnus Nilsen
Åsmund Paulsen	Frode Onarheim (Daglig leder)		

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BF30CF31A6954AA596C62F62F06C2A23

ABBs PENSJONSKASSE

Noter til årsregnskapet 2019

REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og forskrift av 20.12.2011 nr. 1457 om årsregnskap for pensjonsforetak (årsregnskapsforskriften) samt god regnskapsskikk.

Inntekts- og kostnadsføringsprinsipper

Premieinntekter omfatter årets forfalte premier, premiefritak, overførte premiereserver fra andre forsikringsselskaper / pensjonskasser og avgitt gjensidig forsikring. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserve.

Erstatninger omfatter utbetalte pensjoner, premiefritak og overføring av premiereserve, tilleggsavsetning og kursreserve til andre forsikringsselskaper/pensjonskasser.

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer mellom forsikringsselskaper / pensjonskasser føres over resultatregnskapet. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunkt risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres / økes premiereserven tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreguleringsfond og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten tilleggsavsetninger under endringer i forsikringsmessige avsetninger. Flyttebeløpene klassifiseres som kortsiktig gjeld / tilgodehavende til oppgjør finner sted. Oppgjørsrenten ved flytting føres under regnskapslinjene andre forsikringsrelaterte inntekter og kostnader.

Garantert avkastning på premiefond samt pliktige avsetninger til premiereserven og tilleggsavsetninger føres under posten endring i forsikringsmessige avsetninger i resultatregnskapet.

Forsikringsmessige forpliktelser

Premiereserven beregnes som kapitalverdien av forventede fremtidige utbetalinger av løpende og oppsatte pensjonsrettigheter på balansedagen. Den gir uttrykk for pensjonskassens regnskapsmessige pensjonsforpliktelse og er basert på lineær oppløsning for alle selskapene. Premiereserven er beregnet av pensjonskassens aktuar. Ved beregningen er det anvendt samme grunnlag som for premieberegningen. Premiefondet tilføres garantert rente på 2,0 %. Premiefondet kan benyttes til å dekke fremtidige premier eller oppregulering av løpende pensjoner. Tilleggsavsetningene kan i henhold til forskrift utgjøre maksimalt 12 % av premiereserven og kan anvendes til dekning av eventuelt renteunderskudd i pensjonskassen. Fond for regulering av pensjoner tilføres pensjonistenes andel av pensjonskassens overskudd. Dette fondet benyttes til regulering av løpende pensjoner.

Inndeling av forvaltningskapitalen

Pensjonskassens forvaltningskapital er delt inn i kollektivportefølje og selskapsportefølje. Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringstekniske avsetninger til dekning av kontraktsfastsatte forpliktelser. Selskapsporteføljen består av eiendeler som motsvarer selskapets ansvarlige kapital og eventuell annen gjeld enn forsikringsforpliktelsene. Pensjonskassen har felles forvaltning av de to porteføljene.

Finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler innregnes i balansen når pensjonskassen blir part i instrumentets kontraktsmessige betingelser. Alminnelig kjøp og salg av finansielle instrumenter er regnskapsført på transaksjonsdagen. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres. Finansielle eiendeler er enten klassifisert som holdt til forfall, eller, basert på frivillig kategorisering, til virkelig verdi over resultatet.

Virkelig verdi fastsettes med referanse til henholdsvis kjøpskurs eller salgskurs på balansedagen. Netto urealiserte gevinster avsettes til kursreguleringsfond. Netto urealisert tap kostnadsføres løpende. Måling av investeringer holdt til forfall skjer til amortisert kost i henhold til effektiv rente metoden.

Finansielle derivater

Pensjonskassen kan benytte terminforretninger for å redusere valutarisikoen knyttet til finansielle eiendeler i utenlandsk valuta. Finansielle derivater verdsettes, uavhengig av tilknyttede finansielle eiendeler, til markedsverdi i balansen. Finansielle derivater er klassifisert i til virkelig verdi over resultatet.

Valuta

Selskapets funksjonelle valuta er norske kroner. Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes ved førstegangsinnregning til norske kroner til gjeldende dagskurs. Fordringer og gjeld i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter valutakurs på balansedagen og de relaterte gevinster og tap fra omregning er regnskapsført i resultatregnskapet. .

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet inkluderer periodens betalbare skatt og endring utsatt skatt. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat og netto skattepliktig formue. Utsatt skatt er beregnet på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt ligningsmessig underskudd og godtgjørelsesfradrag til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet og nettoført. Skattefordel er ikke balanseført da fordelene ikke kan forventes utnyttet.

NOTE 1: BESKRIVELSE AV PENSJONSORDNINGENE

Den premiebetalende pensjonsordningen er en ordinær ytelsesbasert tjenstepensjonsordning i henhold til lov om foretakspensjon (LOF). Arbeidsgiver betaler hele premien til pensjonsordningen. Det er ingen arbeidstakerandel.

Pr. 01.10.2016 tas det ikke opp nye medlemmer for alderspensjonsopptjening i pensjonsordningen, og opptjening av alderspensjonsrettigheter for alle aktive medlemmer født i 1960 eller senere opphørte. Samtidig opphørte fripoliseopptjening av uførepensjonsrettigheter for alle aktive medlemmer. Dette innebar at aktive medlemmer født i 1960 eller senere mottok en fripolise basert på deres lineært opptjente alders- og uførepensjonsrettighet pr. 01.10.16, mens aktive medlemmer født i 1959 eller tidligere viderefører sin opptjening av alderspensjon men mottar en fripolise basert på deres lineært opptjente uførepensjonsrettighet pr. 01.10.2016. Øvrige medlemmer, dvs. syke og pensjonister viderefører sitt medlemskap. I 2017 har løpende uførepensjon blitt overført fra arbeidsgiverens kontrakter til fripoliser i henhold til krav fra endringer i LOF og innføring av lov om tjenstepensjon (TPL) for uførepensjon. Ansatte født i 1959 eller før har uføredetning i samsvar med lov om tjenstepensjon (TPL) i pensjonskassen, mens øvrige ansatte kun har fripoliserettigheter for uførepensjon.

For medlemmer som viderefører alderspensjonsopptjening i pensjonskasse gjelder følgende: Full årlig alderspensjon utgjør for medlemmer tatt opp i pensjonskassen etter 1. januar 2001, eller som pr. samme tidspunkt hadde 10 år eller mer til pensjonsalder, differansen mellom 62 % av pensjonsgrunnlaget og en beregnet alderspensjon fra folketrygden. Beregnet alderspensjon fra folketrygden utgjør 100 % av folketrygdens grunnbeløp tillagt en beregnet tilleggspensjon som fastsettes etter folketrygdens regler pr. 1. januar 1992. Alderspensjonen skal dog utgjøre minst 15 % av folketrygdens grunnpensjon. For øvrige medlemmer gjelder spesielle lukkede ordninger som fremgår av pensjonsavtalen.

Lov om foretakspensjon ble endret med virkning fra 01.01.2011 slik at det er adgang til å ta ut helt eller deler av opptjent alderspensjon fra fylte 62 år og med rett til videre opptjening av pensjon ut over 67 år.

Medlemmer som har opptjent full alderspensjonsopptjening etter ytelsesplanen i ABBs Pensjonskasse blir tatt opp i ABB's innskuddspensjonsordning i samsvar med de til enhver tid gjeldende regler så lenge de står i arbeid fram til fylte 70 år.

Medlemmer født i 1959 eller tidligere og som meldes ut av pensjonskassen får utstedt fripolise for opptjent pensjon frem til fratredeisen. Fripolisen ivaretas av pensjonskassen.

Medlemsbedriftene som har pensjonsordning i Pensjonskassen er ABB AS og ABB Holding AS

Antall medlemmer i ordningene

	31.12.2019	31.12.2018
Fullt Premiebetalende	184	271
Uførepensjonister	108	126
Pensjonsmottakere (ekskl. uførepensjonister)	2 032	2 088
Fripolisekontrakter	2 755	2 774

NOTE 2: FINANSIELL RISIKO

Finansiell risiko er knyttet til investeringer i nasjonale og internasjonale aksjefond, rentebærende verdipapirer, internasjonale rentefond og norske eiedomsfond.

Den finansielle risikoen omfatter markeds-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko. Løpende forvaltning og risikotagning er forankret i investeringspolicy vedtatt av styret.

Markedsrisiko:

Pensjonskassens største risiko ansees å være markedsrisiko, dvs. risikoen for fall i eiendelens verdier. Markedsrisikoen knyttet til pensjonskassens investeringer estimeres ved bruk av definerte stressparametere for hver aktivaklasse samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivaklassene samvarierer. Forholdet mellom markedsrisiko og bufferkapital følges løpende og uttrykkes gjennom måltallet "solvenskapitaldekning" for forenklet solvenskapitalkrav for pensjonskasser. Det er etablert et "trafikklys"-system som angir toleransegrenser i form av grønt, gult og rødt lys med tilhørende tiltak. Pr. 31.12.19 er solvenskapitaldekning beregnet til 195%. En solvenskapitaldekning på 195% er i grønn sone, hvilket er et tilfredstillende risikonivå.

Kreditrisiko:

Pensjonskassens kredittrisiko ansees som moderat. Kredittrisikoen styres gjennom rammer for største engasjement og rating. Hovedtyngden av pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor "investment grade".

Likviditetsrisiko:

Likviditetsrisikoen i pensjonskassen vurderes som lav da en til enhver tid har kortsiktige plasseringer som overstiger kortsiktige forpliktelser. Plasseringene ansees å være tilstrekkelig likvide. Pensjonskassen har i tråd med gjeldene forskrift, utarbeidet en egen likviditetsstrategi. Hvis vi definerer likviditetsrisiko som hvor lang tid det tar for å innløse de ulike plasseringer til kontanter uten å påvirke markedsprisen kan vi angi følgende:

Kontanter i løpet av 1 dag (<1% av porteføljen)
Norske obligasjoner i løpet av 3 dager (ca. 26% av porteføljen)
Anleggsobligasjoner i løpet av 3-5 dager (ca. 1% av porteføljen)
Aksje-, pengemarked- og obligasjonsfond i løpet av 2-5 dager (ca. 63% av porteføljen)
Eiendom er mindre likvid og tar derfor lengre tid å realisere (ca. 10% av porteføljen)

Renterisiko:

Pensjonskassen har ved utgangen av 2019 investeringer i rentebærende papirer på ca. 2.402,7 MNOK hvorav 38,4 MNOK er anleggsobligasjoner. Pensjonskassen hadde en moderat renterisiko ved utgangen av året. Markedsverdivektet durasjon er på 5,06 år. Porteføljeverdien vil falle med ca. MNOK 121,6 ved et parallellt skift i rentekurven på +1%. Verdien vil stige tilsvarende ved et rentefall.

Valutarisiko:

Alle plasseringer i utenlandske rentefond valutaskises. Det er investert i en valutaskisret NOK klasse. Investeringer i globale aksjer er delvis valutaskisret. Den valutaeksponerte delen av porteføljen er per 31.12.19 beregnet til ca. 1% av porteføljen. Pensjonskassens netto tilgodehavende i norske kroner skal til enhver tid minst motsvare 70% av de forsikringstekniske avsetninger.

NOTE 3: INVESTERINGER SOM HOLDES TIL FORFALL

Verdipapirer	Rentesats	Beholdning	Kostpris	Markedsverdi	Durasjon
Bank og kredittforetak					
SpareBank 1 SR-Bank ASA 5 30.09.2020	5	38 000 000	37 563 000	38 822 517,6	0,75
SUM ANLEGG			37 563 000	38 822 518	

	2019	2018	2017	2016	2015
IB ABBs Pensjonskasse	37 886 583	37 830 848	92 280 245	122 077 007	147 346 493
IB ABBs Pensjonskasse for supplerende ytelser			2 982 443		
Tilgang/Avgang			-57 500 000	-30 000 000	-26 000 000
Årets periodiserte over-/underkurs	53 311	55 735	68 160	203 238	730 514
	37 939 894	37 886 583	37 830 848	92 280 245	122 077 007
Opptjent rente pr.31.12.	484 110	484 110	484 110	2 193 082	3 131 795
UB	38 424 004	38 370 693	38 314 958	94 473 327	125 208 802
Herav Selskapsportefølje	12,00 %	4 609 876	4 171 289	6 691 126	8 188 942
Herav Kundeportefølje	88,00 %	33 814 129	34 199 404	87 782 201	117 019 860
		38 424 005	38 370 693	94 473 327	125 208 802

Anleggsobligasjonen er registrert på VPS.

Effektiv rente er den rentesats som ved diskontering av framtidige forventede kontantstrømmer over forventet levetid, eksakt tilsvarende balanseverdi av obligasjonen. Den diskonteringsrenten hvor dette inntreffer er den effektive renten. Den effektive renten ved utgangen av 2019 for porteføljen av anleggsobligasjoner er beregnet til å være 1,93%.

NOTE 4: AKSJER OG ANDELER

Pensjonskassen har en diversifisert portefølje av investeringer i nasjonale og internasjonale aksjefond og norske eiendomsfond. Porteføljen er sammensatt med en risiko som ikke forventes å avvike vesentlig fra valgte markedsindekser.

Eiendomsfond	Markedskurs	Antall	Kostpris	Markedsverdi
Aberdeen Eiendomsfond Norge I			127 112 321	146 793 511
DNB Scandinavian Property Fund 4 KS	125,59	834 829	76 380 000	104 845 641
Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS			74 712 729	98 942 725
SUM EIENDOMSFOND			278 205 050	350 581 877
Norske Aksjefond				
Danske Invest Norske Aksjer	3 042,68	24 685,47	44 136 914	75 109 677
KLP AksjeGlobal Indeks I	3 861,04	0,13	432	487
KLP AksjeGlobal Indeks II	18 238,51	2 763,93	48 698 338	50 409 902
			92 835 684	125 520 266
Utenlandske aksjefond				
BNY Mellon Long-Term Global	3,26	10 141 386	101 391 273	325 694 620
Egerton Capital Equity Fund NOK	208,22	1 612 607	148 472 349	335 777 066
			249 863 622	661 471 686
SUM AKSJEFOND			342 699 306	786 991 952
Total aksjer og andeler			620 904 356	1 137 573 829
Herav Selskapsportefølje	12,00 %			136 479 114
Herav Kundeportefølje	88,00 %			1 001 094 715
				1 137 573 829

NOTE 5: RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER

Obligasjoner	Rentesats	Beholdning	Kostpris	Markedsverdi	Durasjon
Bank/Finansforetak Særskilt Sikre					
DNB Boligkreditt AS 2.125 28.05.2026	2,125	25 000 000	25 262 500	24 850 035	5,98
Eiendoms-kreditt AS 4.13 20.06.2023	4,13	12 000 000	12 960 000	12 770 443	3,25
Fana Sparebank Boligkreditt AS FRN 19.06.2024	2,33	10 000 000	10 000 000	10 051 154	0,22
Helgeland Boligkreditt AS FRN 08.03.2023	2,46	5 000 000	5 005 750	5 060 315	0,19
Helgeland Boligkreditt AS FRN 29.08.2022	2,29	55 000 000	54 988 175	55 340 874	0,16
Møre Boligkreditt AS 1.5 10.02.2022	1,5	32 000 000	31 559 500	31 642 262	2,07
Nordea Eiendoms-kreditt AS 1.8 15.06.2022	1,8	20 000 000	20 182 900	19 908 318	2,40
Nordea Eiendoms-kreditt AS 2.17 22.05.2026	2,17	70 000 000	70 178 000	69 769 686	5,96
Sbanken Boligkreditt AS FRN 10.02.2023	2,35	35 000 000	35 021 000	35 336 011	0,11
Sparebank 1 Boligkreditt AS 1.9 15.06.2022	1,9	30 000 000	29 913 000	29 897 388	2,40
			295 070 825	294 626 485	
Fylke/kommune					
Arendal kommune 1.843 11.01.2023	1,843	20 000 000	19 840 000	19 848 988	2,92
Bamble kommune 1.904 06.05.2024	1,904	15 000 000	14 805 000	14 821 527	4,19
Drammen kommune 2.155 24.04.2024	2,155	25 000 000	25 004 500	24 959 745	4,11
Eidsvoll kommune 1.98 25.04.2022	1,98	13 000 000	13 123 500	12 973 632	2,26
Fredrikstad kommune 2.394 11.10.2023	2,394	20 000 000	20 008 400	20 172 008	3,64
Fredrikstad kommune 2.135 20.04.2023	2,135	10 000 000	9 973 100	10 003 940	3,18
Hordaland fylkeskommune 2.095 18.04.2023	2,095	10 000 000	10 002 400	9 991 477	3,18
Molde kommune FRN 18.09.2024	2,171	25 000 000	24 976 500	24 967 740	0,21
Oslo kommune 2.3 14.03.2024	2,3	4 000 000	4 032 400	4 027 151	3,98
Porsgrunn kommune 1.97 01.03.2023	1,97	45 000 000	44 932 500	44 805 600	3,05
Rogaland Fylkeskommune 1.845 23.05.2022	1,845	2 000 000	2 008 200	1 989 416	2,34
Skedsmo kommune 1.82 03.10.2022	1,82	10 000 000	9 971 900	9 928 250	2,71
Sola kommune 1.874 16.09.2024	1,874	40 000 000	39 856 000	39 380 476	4,53
Telemark fylkeskommune 2.354 16.11.2023	2,354	12 300 000	12 336 408	12 387 465	3,74
Tinn kommune 2.09 22.10.2024	2,09	20 000 000	19 860 000	19 872 450	4,61
Tromsø kommune 2.17 13.02.2023	2,17	10 000 000	10 058 000	10 017 985	3,00
Trøndelag Fylkeskommune 2.013 08.07.2024	2,013	25 000 000	24 812 500	24 790 363	4,33
			305 601 308	304 938 213	
Bank og kredittforetak					
BN Bank ASA 2.1 05.09.2025	2,1	10 000 000	9 775 000	9 758 949	5,38
DNB Bank ASA 2.2 05.04.2023	2,2	26 000 000	25 920 960	25 925 897	3,14
Helgeland Sparebank 2.5 15.01.2024	2,5	25 000 000	25 000 000	25 091 020	3,81
Sandnes Sparebank 2.525 19.06.2024	2,525	10 000 000	9 982 500	10 012 865	4,23
SpareBank 1 Nord-Norge 2.05 14.02.2022	2,05	10 000 000	9 831 000	9 974 331	2,06
SpareBank 1 SR-Bank 2.26 28.08.2023	2,26	20 000 000	19 953 400	19 941 928	3,53
SpareBank 1 SMN 2.33 28.02.2024	2,33	20 000 000	19 954 000	19 951 716	3,94
SpareBank 1 SR-Bank ASA 2.04 16.08.2024	2,04	20 000 000	19 647 600	19 653 546	4,43
Sparebank 1 Østlandet 2.21 04.04.2023	2,21	10 000 000	9 972 000	9 970 054	3,13
Sparebank 1 Østlandet 2.30 03.11.2022	2,3	10 000 000	10 042 800	10 009 866	2,78
Sparebanken Møre 2.35 12.09.2023	2,35	25 000 000	25 000 000	25 004 075	3,58
Sparebanken Sogn og Fjordane 2.09 08.28.2024	2,09	20 000 000	19 990 600	19 693 062	4,46
Sparebanken Øst FRN 26.11.2024	2,44	10 000 000	10 000 000	10 004 740	0,16
			215 069 860	214 992 049	
Industri					
Yara International 2.55 17.12.2021	2,55	20 000 000	20 550 000	20 090 800	1,94
Entra ASA FRN 22.09.2023	2,81	10 000 000	9 910 000	10 134 022	0,23
Stalnet SF 2.35 04.03.2024	2,35	20 000 000	20 040 000	20 035 082	3,95
Entra ASA FRN 20.03.2024	2,74	15 000 000	15 127 500	15 149 487	0,22
Steen & Strøm AS FRN 14.09.2022	2,52	4 000 000	4 000 000	4 017 984	0,21
Bane Nor Eiendom AS FRN 28.06.2023	2,59	10 000 000	10 061 000	10 065 806	0,25
BKK AS 2.1 02.09.2024	2,1	10 000 000	9 855 000	9 838 775	4,47
			89 543 500	89 331 956	
Internasjonale Obligasjonsfond					
AQR Global Aggregate Bond	2,60	5 604 589	589 517 262	614 431 086	7,51
PIMCO Global Bond	3,34	1 681 194	340 820 751	372 871 914	6,92
PIMCO GIS Unconstrained Bond NOK	3,21	3 654	45 354	46 040	1,42
Bluebay Global High Yield	5,28	119	152 432	159 337	3,57
Bluebay Investment Grade Global	2,72	258 468	271 112 928	296 090 731	7,11
			1 201 648 727	1 283 599 108	
Rentefond					
DNB Likviditet 20 (IV)	2,17	16 821	168 090 521	168 072 724	0,25
			168 090 521	168 072 724	
Sum			2 275 024 741	2 355 560 536	
Opptjent rente				8 705 820	
TOTAL RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER				2 364 266 356	
Hrav Selskapsportefølje	12,00 %			283 650 142	
Hrav Kundeportefølje	88,00 %			2 080 616 214	
				2 364 266 356	

Plasseringer i Internasjonale obligasjoner er denominert i norske kroner. Norske obligasjoner definert som omløpsmidler er kredittvurdert av forfaller. Effektiv rente pr. verdipapir beregnes ved en prosedyre hvor diskonteringsrenten endres inntil nåverdien av kontantstrømmene blir lik obligasjonens markedsverdi. Den diskonteringsrenten hvor dette inntreffer er den effektive renten. Den effektive renten ved utgangen av 2019 for de norske omløpsobligasjonene er beregnet til å være 2,24%

NOTE 6: VIRKELIG VERDI HIERARKI

Pensjonskassen klassifiserer virkelig verdi målinger ved å bruke et virkelig verdi hierarki som reflekterer signifikansen av grunnlaget/kilder som brukes i utarbeidelsen av målingene. Virkelig verdi hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: grunnlag for virkelig verdi måling er noterte priser (ajusterte) i aktive/likvide markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser.
Nivå 2: grunnlag for virkelig verdi måling er annet enn noterte priser inkludert i Nivå 1 som er observerbare for eiendelen eller forpliktelser, enten direkte (dvs. som priser) eller indirekte (dvs. utledet fra priser).
Nivå 3: grunnlag for virkelig verdi måling for eiendelen eller forpliktelser som ikke er basert på observerbare markedsdata (ikke observerbar kilde).

Eiendeler Innregnet til virkelig verdi	31.12.2019	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet				
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	1 137 573 829	-	786 991 952	350 581 877
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	2 355 560 536	-	2 355 560 536	
Sum	3 493 134 365	-	3 142 652 488	350 581 877
Forpliktelser Innregnet til virkelig verdi	31.12.2019	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet				
Sum	0	0	0	0

I løpet av rapporteringsperioden, var det ingen endring i virkelig verdi måling som medførte overføringer mellom Nivå 1 og Nivå 2, og ingen overføringer inn og ut av nivå 3.

NOTE 7: BANK

Pr. 31.12.19 utgjorde bundne midler på skattekalkulaskontoen
Pr. 31.12.19 saldo på driftskonto

2019	2018
5 466 966	5 407 973
2 438 554	2 451 038
7 905 520	7 859 011

NOTE 8: RENTER TIL PREMIEFOND OG FOND FOR REGULERING AV PENSJONER

2,0 % garantert rente til premiefond er beregnet til
2,0 % garantert rente til pensjonistenes overskuddfond er beregnet til

2019	2018
1 003 597	993 997
39 899	23 595

NOTE 9: ENDRING I FORSIKRINGSFORPLIKTELSE

(NOK 1000)	Premie-reserve	Tillegg-avsetn.	Kursreg.-fond	Premiefond/Fond for reg. p.	Totalt
Inngående balanse	2 464 023	80 025	358 007	53 920	2 955 975
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser					
2.1 Netto resultatførte avsetninger	14 527	35 443	177 035	1 105	228 110
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet	1 584			2 179	3 763
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	494			1 553	2 047
2.4 Annen tilordning av overskudd					
2.5 Justering av forsikringsforpliktelser fra andre resultatkomponenter					
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	16 605	35 443	177 035	4 837	233 920
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser					
3.1 Overføringer mellom fond	758	-758		-40 875	0
3.2 Overføringer til/fra selskapet				-40 875	-40 875
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	758	-758	0	-40 875	0
Utgående balanse	2 481 386	114 710	535 042	17 882	3 149 020
Herav Fripolis	1 221 441	61 198	264 345	0	1 546 984
Herav Premiefond				15 041	
Herav fond for regulering av pensjoner				2 841	

Pensjonskassens premietariff har i hele 2019 vært K2013FT dødelighetstariff og ABBs egen uføretariff («K2013 Mercer FT (ABB)»)
Pkt.2.2 vedrører overskudd fra renteresultat 2017, overført fra egenkapital.

PREMIEFONDETS ANVENDELSE DE SISTE 3 AR

	2019	2018	2017
Inngående balanse 1.1.	49930	49453	64372
Dekning av årspremien	-36846	-616	-17075
Pliktige renter	1004	994	1294
Overføringer og disposisjoner	62		753
Overskudd på risikoresultat	144	76	
Overskudd på avkastningsresultat		24	109
Korreksjon årsoppgjør 2017	747		
Direkte innbetaling fra sponsor			
Utgående balanse 31.12.	15 041	49 931	49 453
Arets premie	91 102	82 649	90 930
Premiefond i % av årets premie	16,5 %	60,4 %	54,4 %

NOTE 10: FLYTTING

	2019		2018	
	Mottatte midler	Fråflyttede midler	Mottatte midler	Fråflyttede midler
Premiereserve			79	
Tilleggsavsetninger				
Kursreserve				
Utløsninger				
Premiefond				
POF				
Egenkapital og andel overskudd				
Sikkerhetsfond				
Sum flytting av premiereserver m.v.	0	0	79	0
Antall medlemmer			1	

NOTE 11: KURSREGULERINGSFOND/MERVDIER

De ulike typer verdipapirer vurderes samlet som en portefølje ved beregning av kursreguleringsfond i teknisk regnskap- kundeportefølje.

	31.12.19	31.12.18	31.12.18
Merverdier Aksjefond	444 292 647	311 470 749	359 874 432
Merverdier Obligasjoner og andre verdipapirer	80 535 796	32 502 786	90 875 888
Merverdier Hedge Fond	-	-	-
Merverdier Eiendomsfond	72 376 826	63 900 027	54 719 601
Merverdier Derivater	10 779 298	-6 200 336	-2 958 689
Totalt kursreguleringsfond UB	607 984 567	401 673 226	502 511 232
			Arets endring
Herav Selskapsportefølje	72 942 251	43 666 008	29 276 243
Herav Kundeportefølje	535 042 316	358 007 218	177 035 098
	607 984 567	401 673 226	206 311 341

NOTE 12: REASSURANSE

Reassuransepremie belastet årets regnskap
ABBs Pensjonskasse hadde for 2019 katastrofeforsikring plassert på Lloyds av AON

31.12.19	31.12.18
97 500	87 458

NOTE 13: ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Ansvarlig lånekapital inngår som tilleggskapital i beregningen av kapitaldekningen.
Den ansvarlig lånekapital består av to evigvarende ansvarlig lån på kr 5 000 000 og et på kr 3 750 000. Tilsammen kr 13 750 000.
Renten tilført disse tilsvarer pensjonskassens oppnådde bokførte avkastning etter Dietz formel for foregående regnskapsår.

Renteberegningen på ansvarlig lånekapital er i samsvar med fastsatte vilkår iht. låneavtalen

31.12.19	31.12.18
467 406	530 184

NOTE 14: SOLVENSMARGINKAPITAL OG SOLVENSMARGINKRAV

	2019	2018
Netto ansvarlig kapital	338 173	299 314
Tilleggsavsetninger (50 %)	57 355	40 013
Risikoutjevningssfond (50 %)	2 791	1 696
Solvensmarginkapital	398 319	341 023
Solvensmarginkrav	100 435	100 495
Kapital i prosent av krav	396,6 %	339,3 %

NOTE 15: SKATT 2019

	2019	2018
Endring utsatt skatt	618 392	-3 305 440
Betalbar formuesskatt	325 000	250 000
Betalbar inntektsskatt	9 987 399	3 007 101
For lite/(mye) avsatt skatt i fjor	-101 063	-68 451
Arets skattekostnad (+)/ skatteinntekt (-)	10 829 728	-116 790

Beregning av årets skattegrunnlag

Resultat før skatt	76 540 768	39 029 509
Permanente resultatforskjeller	-28 332 625	-39 005 119
Endring midlertidige forskjeller	-2 810 874	434 259 643

Skattepliktig inntekt før anvendelse av fremførbart underskudd	45 397 269	434 284 032
Overføring til/(-fra) fremførbart underskudd	0	-421 209 680
Grunnlag betalbar skatt	45 397 269	13 074 352

Betalbar inntektsskatt	9 987 399	3 007 101
------------------------	-----------	-----------

Grunnlag for endring i utsatt skatt:

Gevinst- og tapskonto	21 615 925	27 535 536
Urealiserte gevinster finansielle omløpsmidler	11 589 834	2 859 347
Grunnlag beregning utsatt skatt	33 205 758	30 394 883

Utsatt skattefordel, 22 % av grunnlag	7 305 267	6 686 874
---------------------------------------	-----------	-----------

Det avsettes ikke for utsatt skatt på risikoutjevningssfond, avsetningen til risikoutjevningssfondet utgjorde 1.676.214,- pr 31.12.17
Dette beløpet vil være skattepliktig ved avvikling av pensjonskassen.

NOTE 16: RISIKORESULTAT

	2019	2018
ABBs Pensjonskasse har for år 2019 hatt et beregnet risikoresultat på	4 092 161	3 321 992
Herav fordelt til fripoliser	493 560	377 921
Herav fordelt til foretakspensjonsordningene	1 552 520	1 283 074
Herav fordelt til RUF	2 046 081	1 660 996

Risikoresultatet splittet på de underliggende risikoelementer:

Død - resultat hva gjelder årets ektefelle- og barnepensjonspremie	-4 258 418	488 421
Ufør - resultat hva gjelder årets uførepensjonspremie	5 308 130	5 031 411
Opplevelse - resultat av pensjonspremie knyttet til forventet levetid	3 042 449	-2 197 840

NOTE 17: ADMINISTRASJONSRESULTAT

	2019	2018
Administrasjonskostnadene i teknisk regnskap for 2019 utgjorde kr 9.824.191. Denne summen inkluderer forfallerhonorar, omkostninger til aktuar, ekstern rådgiver innen forvaltning, revisjon og konsulentkostnader. De beregnede omkostningsbidrag til dekning av faktiske driftskostnader er kr 14.527.786. Administrasjonskostnadene i prosent av eiendeler/investeringer i kollektivporteføljen utgjorde 0,31%.		

Pensjonskassens administrasjonsresultat (forhåndsbelastede kostnader fratrukket årets kostnader)	4 703 595	3 581 236
Herav fra fripoliser	857 079	812 335
Herav fra foretakspensjonsordningene	3 846 516	2 768 901

NOTE 18: RENTERESULTAT

	2019				2018
		Herav fripoliser	Herav foretaksp.ordn.	Herav risikoutjevningssfond	
Netto finansavkastning på kapital	110 735 133	49 952 151	60 639 184	143 798	85 589 239
Arets pl. Avkastn. på premieres. - Grunnlagsrenten	-73 168 255	-30 426 943	-42 741 312		-74 225 485
Arets renteresultat	37 566 878	19 525 208	17 897 872	143 798	11 363 754

NOTE 19: AVKASTNINGSTALL SISTE 5 ÅR
Beregningen gjelder for begge porteføljene.

	2019	2018	2017	2016	2015	SNITT
Verdijustert avkastning:	9,78 %	-0,16 %	7,68 %	5,26 %	3,06 %	5,12 %
Bokført avkastning :	4,12 %	3,17 %	4,10 %	3,11 %	0,35 %	2,97 %

Avkastningen er fom. 2010 beregnet etter modifisert Dietz. Dette iht. pålegg fra Finanstilsynet.

NOTE 20: DERIVATER

Det er inngått derivater for å redusere valutarisikoen knyttet til finansielle eiendeler i utenlandsk valuta. Derivatene er ført til markedsverdi i balansen og klassifisert som kortsiktig forpliktelse. Pr. desember 2019 har inngåtte valutaterminer en markedsverdi på TNOK 11.067

NOTE 21: ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Administrasjon
ABB AS belaster pensjonskassen med adm.kostnader hvert kvartal. Disse inneholder bl.a. personalkostnader og husleie.

Revisjon
Kostnadsført honorar revisjon er for 2019 bokført med kr 275.000,-. For rådgivningstjenester fra revisor er det bokført kr 38.400,-.

NOTE 22: TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER, ANTALL ANSATTE OG YTelser TIL LEDENDE PERSONER

Årets pensjonspremie betales av medlemmene i pensjonskassen, ABB AS og ABB Holding AS. Det er ingen ansatte i pensjonskassen. Daglig leder er ansatt i ABB AS. Pensjonskassen blir fakturert for administrasjonskostnader fra ABB AS. Lønn er inkludert i dette beløpet. Det er ikke utbetalt styrehonorar i 2019.

Spesifikasjon av transaksjoner med nærstående parter i 2019:

Nærstående part	Tilknytning	Type transaksjon	Beløp
ABB AS	Medlemsbedrift	Årets Premie	43 471 717
ABB AS	Medlemsbedrift	Administrasjonskostnader	-3 285 009
ABB Holding AS	Pensjonskassens sponsor	Årets Premie	5 376 093

NOTE 22: ETTERFØLGENDE HENDELSER

Korona virusets påvirkninger på finansmarkedene har ført til kraftig fall i aksjemarkedet og store utslag på rentesiden. De usikre markedsutsiktene og konsekvensene dette kan ha for pensjonskassens risikobærende evne innebærer at styret har maksimert årets overskuddsdisponering til tilleggsavsetninger. Utover dette er det ikke inntruffet forhold etter balansedagen som har vesentlig påvirkning på årsregnskapet eller Pensjonskassens fremtidige stilling.

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til styret i ABBs Pensjonskasse

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for ABBs Pensjonskasse som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av pensjonskassen i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i pensjonskassens årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for øvrig informasjon. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til pensjonskassens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike pensjonskassen eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonskassens interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om pensjonskassens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at pensjonskassens evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonskassens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 7. april 2020

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

ERNST & YOUNG AS

Knut Aker

statsautorisert revisor

PENNEO

*Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.*

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Knut Embret Aker

Statsautorisert revisor

På vegne av: Ernst & Young AS

Serienummer: 9578-5993-4-2704737

IP: 89.11.xxx.xxx

2020-04-07 10:55:27Z

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>